

RECHT

Onbevoegd voor de klas

Eerder in dit magazine kwam al aan bod dat het vakgebied bewegingsonderwijs een breed en steeds flexibeler opleidingsaanbod kent. De komst van nieuwe opleidingsroutes voor bewegingsonderwijs is een kans voor het vak. Tegelijk stelt zij scholen voor een juridisch knelpunt: zelfstandig voor de klas staan, mag enkel door iemand met de juiste bevoegdheidsstatus. In de wetgeving en bestuurlijke praktijk geldt dat alleen een bevoegde docent of een LIO onder vastgestelde voorwaarden zelfstandig les mag verzorgen. Stagiaires, mbo-studenten en andere onbevoegden missen in beginsel die wettelijke grondslag.

De gymdocent als rolmodel

Wettelijke uitgangspunten en zorgplicht

Het schoolbestuur draagt de zorgplicht voor de veiligheid van de werknemers en de leerlingen en de onderwijskwaliteit. Deze plicht vereist ten aanzien van de gymles dat degene die deze lessen verzorgt, beschikt over de daarvoor vereiste wettelijke bevoegdheid in de vorm van een getuigschrift, of dat er een expliciete en schriftelijke LIO-overeenkomst bestaat waarin opleiding, toezicht en verantwoordelijkheid zijn vastgelegd. Zonder LIO-status ontbreekt de juridische basis voor zelfstandige inzet en is er geen aantoonbare borging van begeleiding en toetsing. Wanneer er geen sprake is van een LIO-status, of een wettelijke bevoegdheid mag een student slechts een gymles verzorgen onder begeleiding en toezicht van een bevoegd docent. In dat geval staan er dus twee personen voor de klas.

Daarnaast is de bevoegde leraar basisonderwijs, als deelnemer aan de Leergang vakbekwaam bewegingsonderwijs via Pabo, gedurende maximaal twee aaneengesloten jaren, tijdelijk bevoegd om bewegingsonderwijs te geven aan alle groepen van het primair onderwijs.

Eventuele gevolgen bij inzet van onbevoegden

Wanneer een onbevoegde door het schoolbestuur wordt ingezet voor het geven van gymles, voldoet de school niet aan de wet. Voor elke les bewegingsonderwijs is immers een bevoegde docent vereist, zoals vastgelegd in de Wet primair onderwijs (artikel 3). De wet maakt geen onderscheid tussen structurele of tijdelijke inzet: ook bij een tijdelijke situatie moet een bevoegde docent worden ingezet. Wanneer een schoolbestuur ervoor kiest om toch een onbevoegde docent zelfstandig de gymles te laten verzorgen en er vindt een ongeval plaats waaruit schade voortvloeit, wordt het gegeven dat een onbevoegde docent voor de klas stond door de rechter meegewogen bij de vraag of er reden is om de schade op de school te verhalen. Dit blijkt uit een uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 22 februari 2018.

Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor een veilig leerklimaat en heeft een zorgplicht naar de leerlingen toe als het gaat om veiligheid. De school besluit uiteindelijk of er al dan niet een onbevoegde docent wordt ingezet en dient dan ook de consequenties te dragen als er iets misgaat tijdens die les en er geen leiding en toezicht door een bevoegd docent heeft plaatsgevonden. Het aansprakelijkheidsrisico ligt primair bij het schoolbestuur (werkgever). Alleen in zeer bijzondere gevallen kan de docent (werknemer persoonlijk aansprakelijk worden gesteld; er dient dan aangetoond te worden dat er sprake was van opzet, of bewuste roekeloosheid aan de zijde van de docent.

Conclusie

Dat het opleidingsaanbod voor het vakgebied bewegingsonderwijs steeds breder en flexibeler wordt is positief, maar vraagt ook om een zorgvuldige juridische borging. Zelfstandig lesgeven zonder de juiste bevoegdheidsstatus is een risico met potentieel juridische en mogelijk financiële consequenties. Heldere schriftelijke afspraken en aantoonbaar toezicht (bij lesgevend onbevoegden) zijn essentieel om de kwaliteit en veiligheid van bewegingsonderwijs te waarborgen. ●